

Vårdgarantin i Stockholms läns landsting - insatser under 2001 och pågående åtgärder för att utvidga garantin till nya områden

ÄRENDET

Inom Stockholms läns landsting infördes den 1 januari 1999 efter beslut av hälso- och sjukvårdsnämnden i december 1998 en vård- och behandlingsgaranti.

Garantin som inledningsvis omfattade ett 15-tal preciserade behandlingar/åtgärder vidgades från den 1 september 1999 till att omfatta alla medicinskt motiverade åtgärder med några få undantag. De undantagna områdena förs successivt in under vårdgarantin.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås besluta

att godkänna detta tjänsteutlåtande ang situationen inom vårdgarantin samt

att överlämna tjänsteutlåtandet till landstingfullmäktige

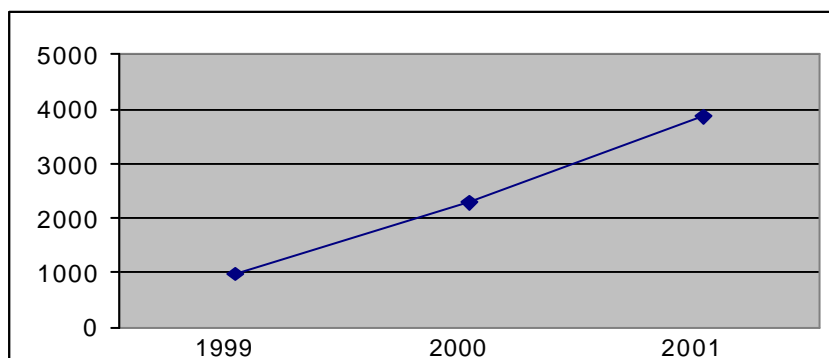
HSNstabens SYNPUNKTER

Utvecklingen av garantiåtgärder

Inom landstingets hälso- och sjukvård byggdes vid införandet av vårdgarantin upp en organisation där HSNstaben och sjukvårdsområdena i en nära samverkan kontinuerligt vidtar skilda åtgärder för att garantin skall upprätthållas.

Antalet åtgärder som vidtagits har successivt ökat från knappt 1.000 under det första garantiåret 1999 till ca 3.900 under det tredje garantiåret 2001.

Diagram 1 Vidtagna garantiåtgärder 1999-2001

Åtgärdernas fördelning på olika grupper under 2001

Liksom under de föregående garantiåren är åtgärder inom det ortopediska området av mycket stor omfattning. Det enskilt största området är dock under år 2001 operation mot grå starr. Att just denna åtgärd blivit så frekvent förekommande sammanhänger till stor del med svårigheter att snabbt korrigera remisströmmarna sedan upphandlingen av operationer fr o m år 2002 förändrat produktionsbilden väsentligt. Konkret innebär detta att remittenterna fortsatt att i stor utsträckning remittera till S:t Eriks sjukhus samtidigt som S:t Eriks andel av beställd produktion minskat betydligt till förmån för nya producenter. Situationen förbättras dock snabbt f n vilket redovisas närmare nedan.

Relativt stora patientmängder har varit aktuella när det gäller höft- och knäledsplastiker, rygg- samt fotoperationer. En åtgärd inom plastikkirurgin, bröstförminskningar, är alltså mycket frekvent förekommande.

Annars visar bilden att allt fler åtgärder berörs av garantiåtgärder. Dock är de flesta antalsmässigt av mindre omfattning.

Bland åtgärder av icke kirurgiska karaktär dominerar utprovning av hörapparat. Av tabellen nedan framgår fördelningen på åtgärdsområden under 2001. Utprovning av hörapparat har exkluderats.

Tabell 1 Vårdgarantiåtgärder efter operations-/åtgärdsområde

Operation/behandling	Antal
Operation mot grå starr	870
Fotoperation	510
Höftledsoperation	470
Knäledsoperation	280
Bröstreducerande plastikoperation	230
Prostataoperation	215
Ryggoperation	165
Operation, övr gynekologi	160
Operation mot livmoderframfall	155
Inkontinensoperation	115
Barnurologisk/-ortopedisk operation	110
Operation, allmänkirurgi	100
Borttagande av livmoder	90
Öron-, näs- och halsoperation	80
Axeloperation	80
Operation, övrig ortopedi	55
Operation, övrig plastikkirurgi	75
Bukplastikoperation	45
Bröstrekonstruerande operation	30
Övrigt	35
Totalt	3 870

Många producenter har bidragit med insatser

Det är många olika producenter som medverkat till insatser för att upprätthålla garantin, både privata producenter och landstingsdrivna produktionsenheter. Dock gäller fortfarande att några få producenter svarar för en mycket stor del av de samlade insatserna. Liksom under år 2000 är det M&M Medical AB med enheterna på Sabbatsberg, Täby och Dalen som är störst med drygt 1.000 av de ca 3.900 åtgärderna. Den näst största producenten är Proxima AB med verksamheten förlagd till Nacka sjukhus och med en särskilt stor produktion av garantioperationer inom det gynekologiska området. En stor insats har gjorts av ögonkliniken Novius på Östermalm som tagit emot över 500 gråstarrspatienter inom ramen för garantin. Karolinska sjukhuset har svarat för mer än 200 garantioperationer i allt väsentligt inom det ortopediska området och då främst höft- och knäledsplastiker. Sammantaget har över 30 producenter medverkat med insatser för att vårdgarantin skall klaras.

Tabell 2 Vårdgarantiåtgärderna fördelade efter producent

Producent	Antal
M&M Medical AB	1 030
Proxima AB, Nacka	640
Novius ögonklinik	520
Sophiahemmet (exkl Optagon, starr)	300
Gynekologiska kliniken, S:t Görän	250
Karolinska sjukhuset	210
Globen Ögonklinik	170
Ortopediska Huset	90
Urologiska kliniken S:t Görän	90
Strängnäskliniken	80
Strandvägskliniken	50
Europakliniken (starr)	65
Danderyds sjukhus	55
Södertälje sjukhus	50
Axess Elisabet sjukhuset (Uppsala)	50
Spine-center	50
Övriga	80
Summa	3 870

Kostnader för upprätthållande av vårdgarantin

För att vårdgarantin skall kunna upprätthållas har extra beställningar gjorts av vårdgarantiinsatser. Dessa görs i samverkan mellan sjukvårdsområdena och HSNstaben.

Under år 2001 har de extra insatser som krävts för att uppfylla vårdgarantin och som redovisas i tabell 1 kostat ca 95 mkr. Det bör noteras att en del av garantiåtgärderna utförs inom ramen för ordinarie beställningar. Utöver de kostnader om 95 mkr som redovisas ovan har HSNstaben genom riktade insatser för att eliminera vissa köer erlagt ytterligare ca 2 mkr för extra operationer vid Karolinska sjukhuset för bröstrekonstruktion efter cancer. Vissa av sjukvårdsområdena har också haft kostnader för extrabeställningar avseende utprovning av hörapparat.

Situationen inom området operation mot gråstarr

Gråstarrsoperationer har som redovisats ovan i tabell 1 varit den mest frekventa garantiåtgärden under 2001. Som visas i diagram 2 har produktionen under 2001 varit extremt hög, 15.300 operationer, och merkat till att antalet väntande minskat med 2.000, se diagram 3. Väntetiderna har också minskat vilket framgår av diagram 4 och fem av de sex producenterna har nu mycket kort väntetid.

Under hösten finns risk för att patientbrist uppstår. Stockholmsregionen kommer därmed att ha goda förutsättningar att medverka till avlastande åtgärder också för andra landsting.

Diagram 2 Gråstarrsoperationer under 2000 och 2001

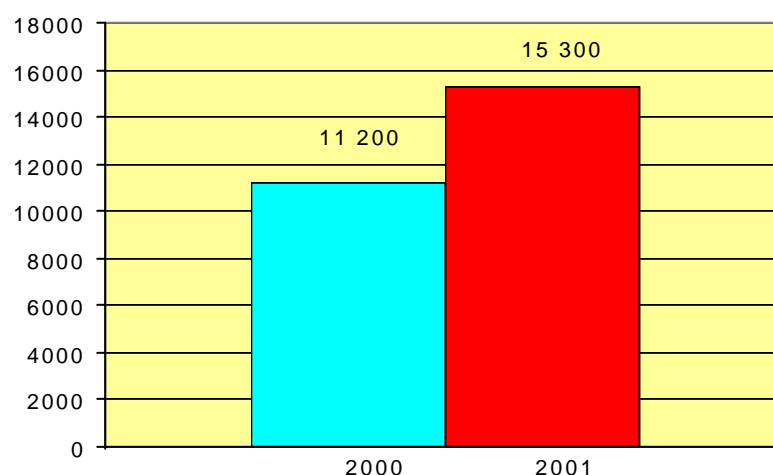

Diagram 3 Antal väntande på gråstarrsoperation i januari 2001 och 2002

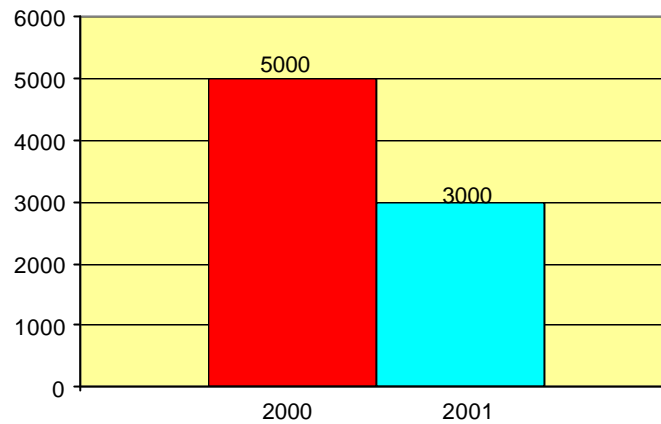
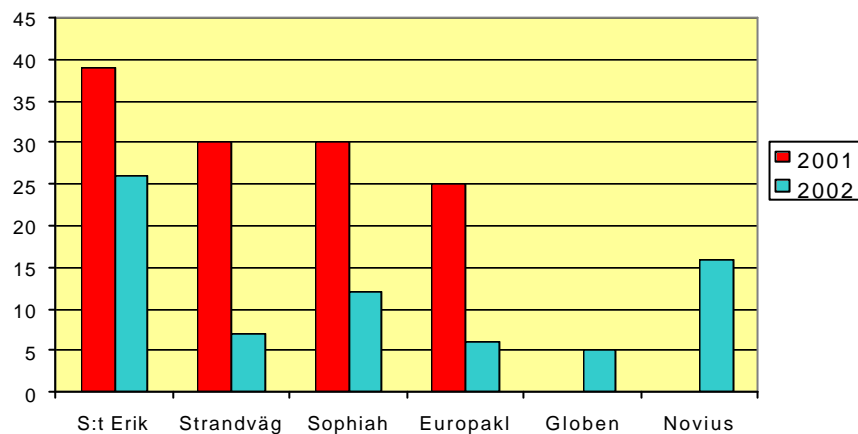

Diagram 4 Väntetid i veckor till gråstarrsoperationer i januari 2001 och 2002

Vårdgarantin under 2002

Nya garantiområden

Under år 2002 kommer vårdgarantin att vidgas. Beslut har tidigare fattats som innebär att all logopedisk utrednings- och behandlingsverksamhet skall omfattas av garantin från den 1 januari 2002.

Från den 1 mars 2002 introduceras den första vårdgarantin inom rehabiliteringsområdet omfattande garanti för sluten vård i vissa tidsintervaller för patienter med reumatoid artrit, multipel scleros eller Parkinsons sjukdom. Inom rehabiliteringsområdet tillkommer också en garanti för behandling av patienter med lymfödem. Denna garanti införs den 1 juni 2002.

För ovanstående nya garantiområden har nämnden fattat beslut i december 2001.

En ny garanti införs också den 1 juli 2002 omfattande utredning/behandling av barn med neuropsykiatriska/neurologiska utvecklingsavvikelser. När det gäller detta vårdområde är orsaken till att en garanti inte kunnat inkluderas initialt en besvärande kösituation i utgångsläget och svårigheter att snabbt kunna göra förstärkningar på personalsidan.

Sedan den generella vårdgarantin infördes har dock planerings- och förberedelseåtgärder för ett införande av garanti även inom de ursprungligen undantagna områdena pågått. Dessa har under senare tid intensifierats när det gäller barn med neuropsykiatriska/neurologiska utvecklingsavvikelser och under andra halvåret 2001 användes mellan 3 och 4 mkr till extraordinära insatser för att åstadkomma förbättringar i tillgängligheten. Dessa insatser kommer att fortsätta under 2002 och med ytterligare ökad intensitet vilket skall skapa grund för en fungerande garanti också inom detta område.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslöt vid sitt sammanträde 2001-12-19 att garantin för utredning/behandling av barn med neuropsykiatriska/neurologiska utvecklingsavvikelser skall träda i kraft den 1 juli 2002 och gav HSNstaben i uppdrag att återkomma med förslag till exakt garantiformulering under våren 2002.

Antalet barn som väntar vid specialistklinikerna har minskat från ca 600 före sommaren 2001 till ca 400 vid årsskiftet 2001/2002. Vid basteamen finns endast begränsade köer på länets norrsida medan situationen är mer besvärlig på sydsidan. Extra insatser kommer att göras under våren 2002 för att förbättra situationen vid sydsidans basteam.

Volymutveckling under 2002

Under år 2001 var antalet åtgärder inom vårdgarantiområdet knappt 3.900. Under år 2002 väntas antalet kirurgiska åtgärder som vidtas inom vårdgarantiområdet minska. Orsaken till detta är att situationen inom området grå starr väntas stabilisera sig under året och att antalet vårdgarantifall inom detta område kommer att bli klart färre. Samtidigt väntas inte någon större förändring inom andra diagnosområden.

Det finns därför skäl att anta att kostnaden för vårdgarantin under 2002 blir ungefär desamma som under 2001. Möjligen kan de åtgärder som krävs för de nya garantiområden medföra en mindre kostnadsökning.

Lars-Bertil Arvidsson

Vivi-Anne Gustavsson

Jan-Åke Andrén

Susanne Löfgren